

การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

Development of Administrative Models to Develop Students'

Academic Potential in Bodindecha (Sing Singhaseni) 4 School

ประทีป ไชยเมือง

Pratheep Chaimuang

โรงเรียนพรตพิทยพยัต

Protpittayapayat School

Email: Chaimuang07@gmail.com

Received: 2021-01-18; Revised: 2021-02-23; Accepted: 2021-02-24

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน 2) ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน และ 3) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน การวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบแบ่งชั้น และแบบเจาะจง และการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 298 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิด คือ แบบสอบถาม, แบบสัมภาษณ์, แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบบันทึกการประชุม วิจารณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน มีความตรงและความเหมาะสมมาก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การส่งเสริมภาวะผู้นำ 2. กระบวนการจัดการความรู้ 3. การสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงาน 4. การดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน และ 5. เป้าหมายความสำเร็จ

2) ผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะได้รูปแบบหรือแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

คำสำคัญ: ศักยภาพทางวิชาการ, รูปแบบการบริหาร, บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

Abstract

The objectives of the research were 1) to create administrative models to develop students' academic potential 2) to evaluate the outcome from the application of the administrative models to develop students' academic potential and 3) to evaluate the satisfaction on the administrative models to develop students' academic potential. The format of the research was a mixed method with the framework for the development of academic potential. The sample group and informants were school administrator, teachers, school staffs, the Basic Education committee, parents, and students. The quantitative research was conducted with 400 people by Stratified Random Sampling and Purposive Selection and the qualitative research was conducted with 298 people by Purposive Selection. There were 4 tools for research Questionnaire, Interview, Group conversation record form and Public hearing form. The data analysis was performed by Mean and Standard Deviation while the qualitative research employed the content analysis.

The research revealed that

1) The administrative models to develop students' academic potential appeared accurate and suitable in 5 components which are 1. Leadership enrichment 2. Knowledge management 3. Operation support 4. Support in developing students' academic potential and 5. Goal setting

2) The evaluation for the application of the administrative models to develop students' academic potential showed that the overall outcome was high

3) The evaluation for the satisfaction on the administrative models to develop students' academic potential showed that the overall outcome was the highest.

This research enabled the stakeholders in education management especially the school administrator to have the administrative model or framework for further development of students' academic potential.

Keywords: Academic Potential, Administrative Models, Bodindecha (Sing Singhaseni) 4

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษามุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้เป็นรูปแบบการบริหารงานที่มีบุคคลหลายฝ่ายเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติในหน่วยงานมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมมีลักษณะการดำเนินงาน 2 แนวทางคือ 1) โดยผู้มีส่วนได้เสียเข้าไปร่วมในองค์คณะบุคคลในการบริหารโดยตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษาโดยอยู่ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา และ 2) คัดเลือกตัวแทนกลุ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือเป็นองค์คณะบุคคลทางการบริหารนั้น ๆ แทนสมาชิก เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของ

ผู้รับบริการได้มากที่สุด โดยการมีส่วนร่วมที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษา สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและครู หรือระหว่างบ้านและสถานศึกษา สำหรับการมีส่วนร่วมของบุคคล เอกชน ประชาชนและท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจการบริหาร จัดการการศึกษาสู่สถานศึกษา เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและเพิ่มโอกาสการศึกษาแก่ ประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) การศึกษาทุกระบบจึง มุ่งเน้นที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และจากผลการประเมินการเรียนรู้ตามโครงการ ประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programmed for International Student Assessment: PISA) ของประเทศ สมาชิกองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) มีจุดเน้นที่การประเมินเพื่อชี้วัดว่าเยาวชนวัยจบการศึกษาภาคบังคับหรือวัยอายุ 15 ปี มีคุณภาพการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อชีวิตหรือไม่ และอยู่ในระดับโดยประเมินสมรรถนะ ความรู้และทักษะที่จำเป็น ต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการมีชีวิตในสังคมยุคใหม่ และเป็นตัวชี้วัดศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ใน PISA 2009 รายงานว่านักเรียนไทยมีคะแนนการอ่านเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 47-51 จาก 65 ประเทศ ความสามารถด้านคณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนอยู่ในลำดับที่ 48-52 จาก 65 ประเทศ และ ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทยอยู่ในลำดับที่ 47-49 จาก 65 ซึ่งผลคะแนนเฉลี่ย ทั้ง 3 ด้านของประเทศต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังอยู่ห่างไกลจาก ความเข้มแข็งทางการศึกษาและไม่สามารถเตรียมเยาวชนให้มีศักยภาพในการแข่งขัน ในอนาคต นักเรียนไทยมี ผลการประเมินต่ำทุกด้านในมาตรวัดนานาชาติ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2554)

ส่วนการดำเนินงานในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษายังมีปัญหาและอุปสรรคหลาย ประการ มีสภาวะวิกฤติทางด้านการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย (วีระยุทธ์ ชาตะการณัจน์, 2551) คือการจัดการศึกษาที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีประเด็นที่ เป็นสภาวะวิกฤติ คือขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาและถ่ายทอดความรู้ ซึ่งคณะกรรมการ ปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัด การศึกษา โดยมีประเด็นปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 2) คุณภาพของนักเรียนและการสนับสนุนของผู้ปกครอง นักเรียนที่มีสุขภาพกาย สุขภาพใจดี มีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนสูงและได้รับการสนับสนุนเอาใจใส่จากผู้ปกครองเป็นอย่างดี ถือว่ามีส่วนช่วยให้การศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งหมายความว่าสังคมต้องมีส่วนช่วยเหลือดูแลเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมมากที่สุด โดยผู้ปกครองและผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องร่วมมือกัน กำกับ ดูแล ควบคุมความประพฤติและส่งเสริมให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนตามความเหมาะสมของแต่ละคน

สถานศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งในสังคม ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสถาบันอื่น ๆ และสถาบัน เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดความต้องการของบุคคลและบทบาทของสถานศึกษา ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจสนับสนุน ให้ผู้ปกครองส่งนักเรียนเข้าเรียนโรงเรียนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยม คือ โรงเรียนที่จัดกิจกรรมนักเรียนอย่างดี เยี่ยมเหมาะสมกับวัยของนักเรียนและมีครูที่คอยดูแลเอาใจใส่อย่างดี (Haidle & Eijen, 1996) การมีส่วนร่วม และความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ หลักสูตร ระบบประมาณ บุคลากร และแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ผู้บริหารมีความต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วมมากกว่า ครูและผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้เสียต้องการให้ผู้บริหารของโรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

ได้ (Rideout, 1997) จากผลการวิจัยของ จินฉวตฺร ปะโคทัง (2551) พบว่า ชุมชนขาดความรู้เรื่องการดำเนินการของโรงเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน และติดเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบราชการ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สายฝน วิบูลย์รังสรรค์ (2550) ที่พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีลักษณะการมีส่วนร่วมในระดับเบื้องต้น ได้แก่ ร่วมรับรู้รับฟัง และร่วมงาน แต่ในส่วนร่วมระดับสูง อันได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินผล ยังเกิดขึ้นน้อยมาก

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ได้สำรวจสภาพปัญหาและทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียน พบว่า ด้านการบริหารขาดการมีส่วนร่วมจากครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน ทำให้ขาดการร่วมมือในการดูแลและพัฒนานักเรียน การพัฒนาเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำหน้าที่ ขาดการประสานงานความร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ด้านนักเรียนมีปัญหาที่ต้องเร่งในการแก้ไข ได้แก่ ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งโรงเรียนผลคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2560 ลดลงจากปีการศึกษา 2559

บทความวิจัยนี้จึงมุ่งสนใจที่จะสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหาร จากนั้นนำไปทดลองใช้เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา (ปีการศึกษา 2561) และประเมินผลการใช้รูปแบบ พร้อมประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน

บทความวิจัยนี้นำเสนอ รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ด้วยความมุ่งหวังให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน อยู่บนหลักการและแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบ เพื่อส่งผลต่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ให้บริการทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4
2. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวคิดการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ โดยกำหนดเป็นกรอบการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการในตัวผู้เรียนใน 2 ด้าน ดังนี้

1. **ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21** เป็นศักยภาพทางวิชาการที่สำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องการพัฒนาผู้เรียน โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากการประชุมร่วมกันของนักวิชาการหลากหลายสาขาในสหรัฐอเมริกา โดยรัฐบาลต้องการพัฒนาคุณภาพประชากรประเทศเพื่อยกระดับขีดความสามารถของประเทศกับนานาชาติและต้องการให้ประชากรนั้นมีคุณภาพ และศักยภาพในสังคม สามารถดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้องค์ประกอบในด้านต่างๆ ที่ควรเกิดขึ้นในผู้เรียนจากการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (21st Century Student Outcomes) ได้แก่ ความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญ (Partnership for 21st Century Skills, 2009) ดังต่อไปนี้

1) ความรู้ในวิชาหลักและเนื้อหาประเด็นที่สำคัญ สำหรับศตวรรษที่ 21 (Core Subjects and 21st Century Themes) ได้แก่ ภาษาแม่และภาษาโลก คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและการปกครอง เนื้อหาสำหรับศตวรรษที่ 21 เนื้อหาในสาขาใหม่ๆ ที่สำคัญต่อความสำเร็จในการทำงานและชุมชนแต่ไม่ได้เน้นในโรงเรียนทุกวันนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation skills) ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ซึ่งครอบคลุมไปถึงการคิดแบบสร้างสรรค์ การทำงานอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับผู้อื่น และการนำความคิดนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) หมายความว่ารวมถึงการคิดอย่างมีเหตุผล การคิดเชิงระบบ การคิดตัดสินใจและการแก้ปัญหา การสื่อสารและความร่วมมือ

3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) ประกอบไปด้วย 1) การรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy) 2) การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ประกอบด้วย และ 3) การรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT: Information, Communication and Technology Literacy)

4) ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and career Skills)

2. **มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน** มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) มี 3 มาตรฐาน ได้แก่ 1. คุณภาพของผู้เรียน

ประกอบด้วย 1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และ 1.2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
2. กระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ โดยกำหนดเป็นกรอบการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการในตัวนักเรียน หรือผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยใช้แนวคิดการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการเป็นกรอบการวิจัย และพื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน 35 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ดำเนินการสนทนากลุ่มและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกลงในแบบบันทึกการสนทนากลุ่มตามประเด็นการสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ผลการสนทนากลุ่มและสรุปเป็นประเด็น

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ 5 โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สรุปเป็นประเด็น

ขั้นตอนการตรวจสอบความตรงของรูปแบบฯ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน 2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน 3) ครูผู้สอน 15 คน 4) เจ้าหน้าที่โรงเรียน 2 คน 5) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 คน 6) ผู้ปกครองนักเรียน 25 คน และ 7) นักเรียน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกการประชาพิจารณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้ให้ข้อมูลทั้ง 86 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ดำเนินการประชาพิจารณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกลงในแบบบันทึกการประชาพิจารณ์ ตามประเด็นการสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อความ

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยนำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 172 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยการประชุมสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบ 23 คน และ 2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบ 149 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ตามองค์ประกอบในรูปแบบการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนในองค์ประกอบที่ 1-4 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ตามองค์ประกอบในรูปแบบการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนในองค์ประกอบที่ 5 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.88

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ด้านความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล การทดลองใช้รูปแบบฯ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงกับคณะกรรมการหัวหน้ากลุ่มงานที่รับผิดชอบ คณะครูหัวหน้าสายชั้นและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยใช้คู่มือที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ในระหว่างเดือนมกราคม 2560 ถึงเดือนมีนาคม 2561

3. ผู้วิจัยเชิญคณะกรรมการหัวหน้ากลุ่มงานที่รับผิดชอบ คณะครูหัวหน้าสายชั้นและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน ร่วมประชุมเพื่อสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน จากนั้นเปิดอภิปรายเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อค้นพบที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้

4. นำแบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนไปเก็บข้อมูลกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนของโรงเรียน ในระหว่างวันที่ 26-29 เดือนมีนาคม 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมผู้เกี่ยวข้องกับการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ข้อความ 2) ข้อมูลจาก

แบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน ครูผู้สอน 93 คน เจ้าหน้าที่โรงเรียน 14 คน นักเรียน 1,762 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียน 1,762 คน รวมทั้งหมด 3,651 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และให้ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง .05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และ/หรือเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินผลการใช้รูปแบบฯ เป็นชุดเดียวกับที่ใช้ในระยะทดลอง จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 แบบสอบถามการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ตามองค์ประกอบในรูปแบบการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนในองค์ประกอบที่ 1-4

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ตามองค์ประกอบในรูปแบบการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนในองค์ประกอบที่ 5

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ด้านความพึงพอใจต่อการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน

2. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาตามรูปแบบฯ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (Cronbach, 1990) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพึงพอใจ เก็บข้อมูลด้วยตนเอง และเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนโดยให้นักเรียนนำกลับไปให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามและให้นักเรียนนำกลับมาส่งคืนที่ผู้วิจัย โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 25-29 มีนาคม 2562 แจกแบบสอบถาม 400 ฉบับ และได้รับคืนร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

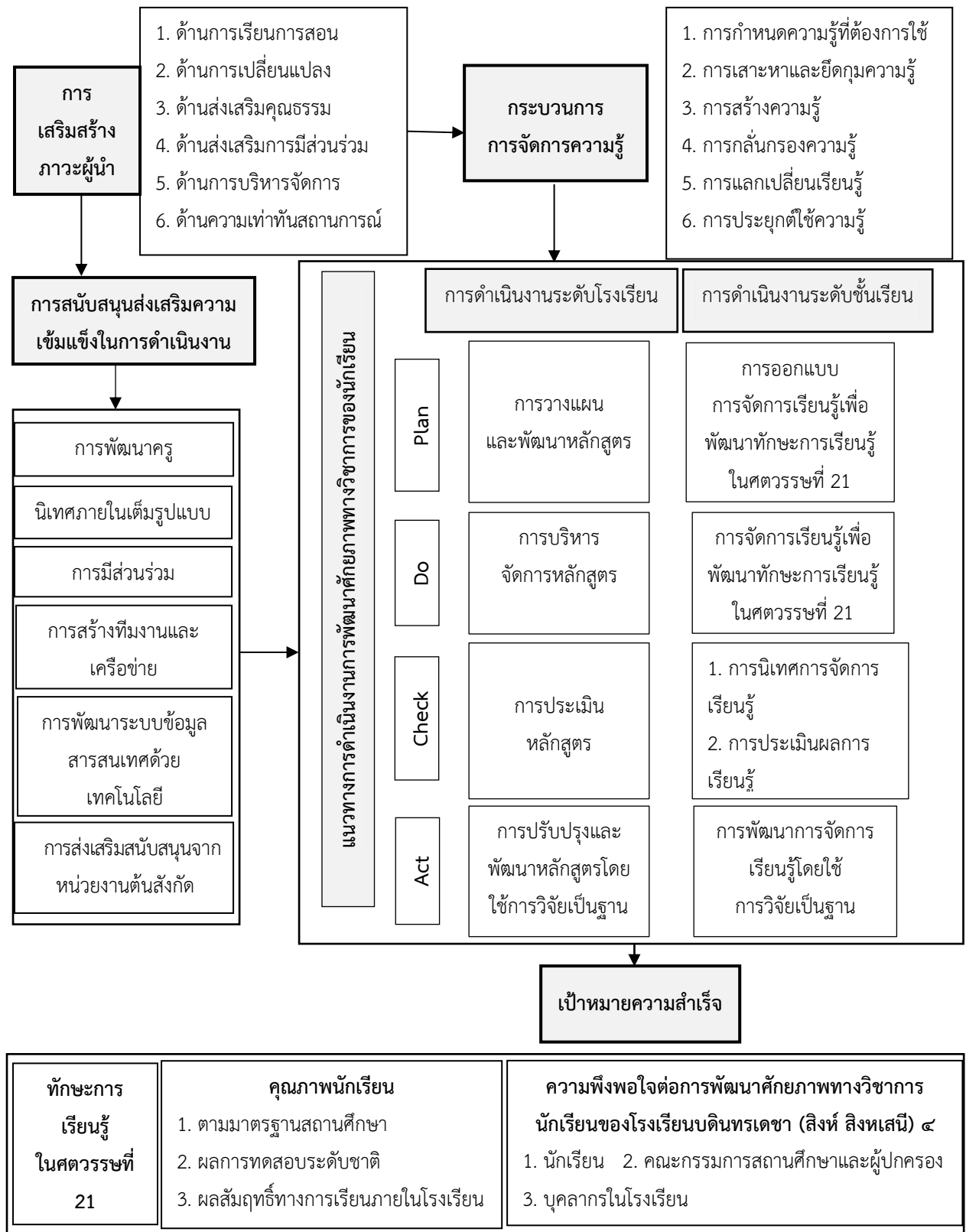
1. ข้อมูลจากแบบประเมินผลการใช้รูปแบบฯ โดยภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบฯ โดยภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

2. ผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 พบว่า

รายการประเมิน	ระดับผลการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริมภาวะผู้นำ	4.50	0.90	มาก
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการจัดการความรู้	4.40	0.82	มาก
องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงาน	4.52	0.76	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน	4.54	0.89	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 5 เป้าหมายความสำเร็จ	4.61	0.74	มากที่สุด
5.1 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน	4.49	0.77	มาก
5.2 คุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานสถานศึกษาและผลการทดสอบระดับชาติ	4.59	0.79	มากที่สุด
5.3 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการนักเรียน	4.69	0.80	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.53	0.75	มากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 5 เป้าหมายความสำเร็จ รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน และองค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับต่อมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริมภาวะผู้นำ และองค์ประกอบที่ 2 กระบวนการจัดการความรู้ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน พบว่า มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, $SD = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.88$) รองลงมา ได้แก่ ครูมีการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนในระดับชั้นเรียนตามขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.79$) และการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนในระดับโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.77$) ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการนำผลการดำเนินงานด้านต่างๆที่ผ่านมาเพื่อเป็นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงาน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.90$)

อภิปรายผล

1. รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบนั้น เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน เนื่องจากได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบตามกระบวนการจนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาโดยดำเนินงานตามหลักวิชาการที่มีความสอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และตามกรอบมาตรฐานของสถานศึกษา ภายใต้แนวคิดและหลักการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนการดำเนินงาน การพัฒนาเชิงระบบของวงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นพื้นฐานการปฏิบัติงานแล้วยังมีการสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงาน โดยการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ และจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานนี้เทศภายในเต็มรูปแบบ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ให้ความสำคัญในการสร้างทีมงานและเครือข่ายพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้วยเทคโนโลยี ประกอบกับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ Getzels, & Guba (1957) ที่ได้เสนอหลักการที่สำคัญของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบจะต้องเป็นที่รวมของแนวคิด และแสดงถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของแนวคิด ซึ่งไม่เพียงแต่จะสามารถตอบปัญหาที่เคยมีมาก่อนเท่านั้น แต่จะต้องสามารถแก้ปัญหาที่จะเกิดตามมาได้อีกด้วย และโครงสร้างของแนวคิดและความสัมพันธ์ดังกล่าวจะต้องสามารถปฏิบัติ (Operation) และวางอยู่ในรูปแบบขององค์การได้ ซึ่งหมายถึงแนวคิดและความสัมพันธ์ไม่เพียงแต่สามารถชี้แนวทางให้เกิดความเข้าใจเท่านั้น แต่ยังสามารถติดตามตรวจสอบได้อีกด้วย โดยยึดหลักการและอยู่บนพื้นฐานทางการบริหาร หรือผลงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารภายใต้แนวคิดและความสัมพันธ์ดังกล่าว ประกอบกับผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาคู พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ใช้กระบวนการนิเทศภายในและการจัดการความรู้ ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร และให้ความสำคัญกับการพัฒนารูปแบบการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอน โดยถือเป็นหัวใจของการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน ซึ่งผลวิจัยสอดคล้องกับ พัทณี กาสุรีย์ (2561) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสมการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก และประภัสสร บุญบำรุง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก รวมถึงการศึกษาของ ปุณยศรี ศิรินันท์ (2562) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานคัดกรองนักเรียนของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนพร้าววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนพร้าววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบและ การปรับปรุงแก้ไข และ รูปแบบมีความเป็นระบบ เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน มีความชัดเจน ตรงกับความต้องการ กระชับเวลาและเอื้อต่อการทำงานของครู

และการศึกษาของ เกียรติศักดิ์ สุทธิหลวง (2560) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านวิชาการโรงเรียนดีประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนดีประจำตำบลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มี 2 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ องค์ประกอบหลักที่ 1 กระบวนการของการมีส่วนร่วม องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ สำหรับการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ด้านวิชาการของโรงเรียนดีประจำตำบลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน พบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากผลประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ในองค์ประกอบของการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนในระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียน ในภาพรวม พบว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการที่โรงเรียน ได้ยึดแนวทางดำเนินงานตามหลักในบริหารจัดการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างรอบด้าน ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 48 ที่กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดกระบวนการจัดการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและได้รับความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน และในการกำหนดการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนทั้งในระดับโรงเรียนและระดับชั้นเรียน โดยเกิดจากการกำหนดวิสัยทัศน์ทิศทางการพัฒนา กลยุทธ์ ที่ต้องเกิดจากการวางแผนร่วมกันของโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง และกระบวนการจัดทำแผนและการดำเนินงานตามแผนเปรียบเสมือนทางเสือที่คอยควบคุมการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ โครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานของสถานศึกษา และมียุทธศาสตร์ที่สามารถปฏิบัติได้และส่งผลต่อเป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียนและพัฒนาศักยภาพทางวิชาการทางวิชาการของนักเรียน รวมถึงมีการสร้างความเข้าใจในรายละเอียดต่อผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนนำไปใช้ และเมื่อนำแผนงานโครงการสู่การปฏิบัติก็ได้กำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ส่งเสริม และสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการดำเนินงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อความสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรลุผลตามเป้าหมาย มีการตรวจสอบ ประเมินผลสำเร็จ รายงานการดำเนินงาน

ต อ ม แ ผ น และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับที่ อร่าม วัฒนะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้อง 2) ด้านความเหมาะสม 3) ด้านความเป็นไปได้ และ 4) ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดและอรุณศรี เงินเสือ (2560) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิจัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิจัยในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงการวิจัยของ พิเศษวัน เนตรทอง (2562) เรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 และคู่มือ ด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความถูกต้อง พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการศึกษาของเกียรติศักดิ์ สุทธิหลวง (2560) พบว่า การประเมินผลรูปแบบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน ดีประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความง่ายต่อการนำไปใช้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

3. จากผลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามรูปแบบฯ พบว่า ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน เกิดจากการร่วมกันคิดวางแผนและร่วมกันดำเนินงานตลอดจนแก้ไขปัญหาอุปสรรคร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน โดยร่วมกันดำเนินงานและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียน ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานและถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมายโดยมุ่งพัฒนาการดำเนินงานตามความรับผิดชอบของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพราะผลการพัฒนาของแต่ละคนก็คือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา การดำเนินงานจึงเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดการยอมรับในการพัฒนาการดำเนินงานและผลการดำเนินงานร่วมกัน โดยโรงเรียนมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายและการวางแผนของโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากการที่บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีคุณภาพ จึงทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลวิจัยของ พงษ์วิริย พงษ์พัฒนปรีชา (2560) เรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และวันชัย หวังสวัสดิ์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า คณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในองค์ประกอบที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนองค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบที่ 3 และองค์ประกอบที่ 4 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และบุญศรี พันธ์วัฒน์ (2562) พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่า มีความพึงพอใจในรูปแบบการบริหารจัดการงานคัดกรองนักเรียนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพร้าววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างภาวะผู้นำ 2) กระบวนการจัดการความรู้ 3) การสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงาน 4) แนวทางการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ และ 5) เป้าหมายความสำเร็จ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ควรมีการจัดกิจกรรม/โครงการ พัฒนารูปแบบการจัดเรียนการสอนให้สอดคล้องกับองค์ประกอบเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพทางวิชาการที่มากยิ่งขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน พบว่า ในภาพรวมมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ดำเนินการตามรูปแบบที่ได้จากการวิจัย ทั้งนี้อาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ในขณะนั้น โดยอาจยึดรูปแบบที่ได้จากการศึกษาไว้เป็นแกนกลางเพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษา และควรมีการประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน โดยเฉพาะคณะทำงานที่เป็นหลักในการดำเนินงาน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ ความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน รายการที่มีความพึงพอใจเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกและมีเครือข่ายในการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องดังกล่าว ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องจะได้เข้าใจถูกต้องและตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน อันจะส่งผลให้เกิดความทุ่มเทและร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เกิดผลดียิ่งขึ้นต่อไป เพื่อการสนับสนุนทรัพยากรการบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการในกลยุทธ์ต่าง ๆ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้บริหารควรเป็นผู้นำครูในการเปลี่ยนแปลง รวมถึงกระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) การเสริมสร้างภาวะผู้นำ 2) กระบวนการจัดการความรู้ 3) การสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงาน 4) แนวทางการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ และ 5) เป้าหมายความสำเร็จ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษาในทุกระดับ และทุกสังกัด โดยควรให้ความสำคัญกับ ระบบการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ การสร้างและพัฒนาแนวการดำเนินงานระบบการติดตาม ตรวจสอบและ

ประเมินผลภายในโรงเรียนเพื่อใช้ในการประเมินผลการจัดกิจกรรม/งานโครงการต่างๆ ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพนักเรียน และการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนโดยใช้เทคนิคการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) และใช้รูปแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ที่เกิดจากระดมสมองในการพัฒนาการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกียรติศักดิ์ สุทธิหลวง. (2560). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านวิชาการโรงเรียนดีประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 7(3), 70-84.
- จิณฉัตร ปะโคทั้ง. (2551). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- บุญชูธรรม พันธุ์รัตน์. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานคัดกรองนักเรียนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพร้าววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(2), 176-187.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553. (2553, 12 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก. หน้า 1-3.
- พัชร์วิญญู พงษ์พัฒนปรีชา. (2560). *ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พัชนี กาสุรีย์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 15(71), 23 – 29.
- พิตะวัน เนตรทอง. (2562). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยวิทยาการ*, 6(2), 217-234.
- วันชัย หวังสวาสดี. (2560). รูปแบบการบริหารประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 4(1), 60-72.
- วีระยุทธ์ ขาตะการญจน์. (2551). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). *กรอบโครงสร้างการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA 2009*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

- สายฝน วิบูลย์รังสรรค์. (2550). การพัฒนารูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม สำหรับประเมินและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการดำเนินงานของคณะบุคคลและการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อร่าม วัฒนะ. (2562). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 7(1), 55-71.
- อรุณศรี เงินเสือ. (2560). รูปแบบการบริหารงานวิจัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา. *วารสารสักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 23(1), 55-66.
- Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of Psychology Testing*. 5th ed. New York : Harper & Row.
- Getzels, J.W. & Guba, E.G. (1957). Social behavior and administrative process. *American Journal of Education*, 65(4), 423–441.
- Haidle, R. & Eien, K. (1996). *Student choose: Private Christian high school*. South Dakota: University of South Dakota.
- Partnership for 21st Century Skills. (2009). *Learning for the 21st Century: A Report and Mile Guide for 21st Century Skills*. Retrieved August 10, 2020, from www.p21.org/index.php?option=com_content&task=view&id=254&Itemid=120
- Rideout, F.D. (1997). *School – based Management for Small Schools in Newfoundland Labrador*. *Dissertation Abstract International*, 57(8): 423–441.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York : Harper & Row.